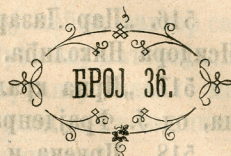

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40. А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ
НАШЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРПСКОГ ПОЗОРИШТА.

(Наставак.)

482. „То бијаш ја,“ шаљива игра у 1. чину, од Хута, превео С. Димитријевић.

483. „Три краљичина мушкетира,“ позоришна игра у 5 чинова, написао А. Дима, превео С. Димитријевић.

484. „Туђинка,“ позоришна игра у 5 чинова, од Вајсентурна, превео С. Димитријевић.

485. „Тко сам ја,“ шаљива игра у 4 чина, написао Девријен, превео С. Димитријевић.

486. „Три четврти на једанаест,“ шаљива игра у 1. чину, написао Гранжо, превео С. Димитријевић.

487. „Талисман,“ лакрдија у 3 чина, написао Нестрој, превео Ј. Фрајденрајх.

488. „Таст за свашта,“ шаљива игра у 1. чину, од Ем. Нела, превео др. Д. Деметер.

489. „Тврдоглавост, или хвала Богу сто је прострт,“ шаљива игра у 1. чину, од Р. Бенедикса, превео И. Захар.

490. „Три недеље ожењен,“ шаљива игра у 1. чину, од (?), по француском др. Д. Деметер.

491. „Тко ће бити провизор,“ слика из живота у 3 чина, прерадио Ј. Фрајденрајх.

492. „Троватор,“ опера у 3 чина, од Вердија, превео (?).

493. „Урош V.,“ трагедија у 5 чинова, од Ст. Стефановића.

494. „Убица из потаје,“ лакрдија у 1. чину, од (?), превео (?).

495. „У лажи је плитко дно,“ шаљива игра у 3 чина, од Голдона, превео и прерадио Ђ. Максимовић.

496. „Ураров шешир,“ шаљива игра у 1. чину, од Жирардена, превео А. Шеноа.

497. „У очи младога лета,“ позоришна игра у 1. чину, од Р. Бенедикса, превео др. Д. Деметер.

498. „У петак,“ шаљива игра у 1. чину, од М. Шлезингера, превео М. Х. С.

499. „Фернандо и Јарика,“ драма у 3 чина, од (?)

500. „Фридолин,“ драма у 5 чинова, од Холбајна, превео А. И. Брлић.

501. „Франгшпан,“ драма у 5 чинова, од М. Боговића.

502. „Франческа ди Римини,“ драма у 5 чинова, написао Пелико, превео Дежелић.

503. „Фијеско,“ трагедија у 5 чинова, од Ф. Шилера, превео С. Димитријевић.

504. „Фридолин,“ оперета у 1. чину, од Штикса, превео Ј. Фрајденрајх.

505. „Федра,“ трагедија у 5 чинова, од Расина, превео А. Шеноа.

506. „Француско-пруски рат,“ шаљива игра у 1. чину, од К. Трифковића.

507. „Фабричар,“ позоришна игра у 1. чину, за немачку позорницу прерадио Е. Девријен, превео Ј. Стефановић Виловски.

508. „Фауст,“ опера у 5 чинова, од Гунода, превео (?)

509. „Хамлет,“ трагедија у 5 чинова, од В. Шекспира, превео Зоричић.

510. „Хедвига,“ драма у 3 чина, од Кернера, превео Ужаревећ.

511. „Хрватска верност,“ драма у 1. чину, од Кернера, превео др. Д. Деметер.

512. „Хрвати у Задру,“ војничка позоришна игра у 3 чина, од Мајсла, превео Прелог.

513. „Херцег Владислав,“ трагедија у 5 чинова, од дра Ј. Суботића.

514. „Хоће да врагује,“ лакрдија у 4 чина, од Нестроја, превео Ј. Фрајденрајх.

515. „Цврчак,“ позоришна игра у 5 чинова, од Ш. Бирх-Ифајферке превео А. Шеноа.

516. „Цар Лазар,“ трагедија у 5 чинова, од Исидора Николића.

517. „Црна краљица,“ чаробна игра у 3 чина, од Ј. Фрајденрајха.

518. „Црвена и модра кеса,“ шаљива игра у 1. чину, од Асангера.

519. „Црногорци,“ трагедија у 5 чинова, од Ј. Цара.

520. „Црна књига,“ жалосна игра у 5 чинова, од Леона Гослана, превео С. Димитријевић.

521. „Црногорска ружица,“ изворна драма у 2 чина, од С. Димитријевића.

522. „Цветанић и Грделац,“ шаљива игра у 5 чинова, од К. Тепфера, превео С. Димитријевић.

523. „Царичини сужњи,“ шаљива игра у 2 чина, од Бајара.

524. „Цин Цин,“ шаљива игра у 1. чину, од Морлендера, превео (?).

525. „Циганка,“ опера у 3 чина, певао Балфе, превео (?).

526. „Чаша воде,“ шаљива игра у 5 чинова, од Е. Скриба, превео А. Вежић.

527. „Част куће,“ драма у 5 чинова, написао Леон Бати, превео Милан.

528. „Чаробне гусле,“ оперета у 1. чину, од Офенбаха, превео Удбински.

529. „Читање код кућне чуварице,“ шаљива игра у 1. чину, од А. Бергена, превео С. Димитријевић.

530. „Чекаоница I. разреда,“ шаљива игра у 1. чину, од (?), превео др. Д. Деметер.

531. „Чашица чаја,“ шаљива игра у 1. чину, од (?), превео Г. Гершић.

532. „Честитам,“ шаљива игра у 1. чину, с певањем, од К. Трифковића.

533. „Шоншон,“ водвиљ у 4 чина, од (?), превео С. Димитријевић.

Дозаимо сада на репертоар народнога позоришта у Београду. Репертоар тај саопштавамо по хронолошком реду:

1 8 6 8.

1. „Ђурађ Бранковић,“ драма у 5 чинова, написали мађарски Оберњик и Егресија, превео и прерадио Ј. Ђорђевић.

2. „Два наредника,“ позоришна игра у 3 чина, написао талијански (?), превео и посрбио Н. С. Ђурковић.

(Наставиће се)

ДОПУНЕ И ИСПРАВКЕ ЗА „ГРАЂУ ЗА ИСТОРИЈУ СРП. ПОЗОРИШТА“

од Јована Ђорђевића.

(Наставак.)

Мађари су овом стазом и даље пошли напред, ако и полагаано. Њива аристократија, успавана туђинским бенђелуком, почела се мало по мало будити и за народне ствари разбирати. Али највећи штит народности и народних интереса био је у жупанијама, где је ниже племство било заступљено. Жупанијске скупштине браниле су права земаљска против нападаја одозго; а жупанијско чиновништво неговало је мађарски језик, литературу и позориште, и било им је скоро једина, али поуздана потпора.

Код нас се није ишло, него се миљило напред, шта више, кад кад се ишло и на траг. Ми нисмо до душе имали високе аристократије, као Мађари: али нам то није ништа сметало, јер та аристократија у то доба (1790.—1825.) ни код Мађара није скоро ништа радила и жртвовала. Нисмо имали ни својих жупанија. Али смо место тога имали своју нижу властелу,

спајије и племство, међу њима и добрих патриота, као: Саву Вуковића, Саву Текелију; имали смо својих богатих црквених општина; имали смо имућних и родољубивих трговаца; најпосле имали смо наших богатих владика, манастира, — зар се с тим и толиким факторима није могло ништа више учинити, него колико се учинило?

Ја идем и даље, и велим: могло се учинити, не само више од онога, што је код нас, него и од онога, што је у то доба код Мађара учињено, само да се хтело и умело. — Како је у оно време било с мађарским позориштем и глумцима, сведоче нам Балогови мемоари: а нису много боље стајали ни њивови писци. Напротив видимо и из Балогових мемоара, и из Вујићевог животописа, и из толиких посвета и предговора у нашим књигама из оног времена, да смо онда имали богати сталез наших трговаца, који је Мађарима сасвим недостајао; да

су ови трговци били дарежљиви и правога кавалерског духа, који су готови били и мађарског глумца од главе до пете заоденути, и српском списатељу трошак за штампу платити, чим су се уверили, да то ниште или народна част,

или народна корист. Зар овај моћни фактор сам по себи не би могао претегнути ону материјалну помоћ, коју су оновремене жупаније давале мађарском позоришту и мађарским књижевницима, а да друге факторе и не спомињем?

Настивиће се.

Л И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Разбојници“) Шилерови по преводу А. Шокорца и В. Вујића, представљани су нам 16. марта. Не мислимо овде говорити о самом комаду, јер је нашој публици познат, а све и да није, задаћа критике позоришне није, да нам износи једино садржај комада самог, него и његову вредност да нам разјасни, и да онда каже и публици, а особито глумцу, како је комад изведен у целини, и како је који глумац своју улогу схватио и извео. Једино таквом оценом долази и гледалац и глумац до вишег развитка и савршенства.

Што се приказа овог комада тиче, били смо и врло задовољни и незадовољни, т. ј. у колико нам се живље и вештије износила једна слика пред очи, у толико смо већма осећали недостатак код других приказивача.

Лаворика овога вечера припада за цело г. Марку Суботићу — Фрањи Мору. Морамо признати, да му је ово тако рећи најбоља улога, коју од њега видесмо. Заиста не знамо, где смо му се већма дивили: или онде где се Фрања пред оцем претвара и брата напада, и чини се као да му срце пуца од жалости, и за оцем и за братом; или онде, где се Фрања сам са собом разговара — искрено и својски. Гледали смо тог онаког сина, како вештачки смишља да убије оца и упропасти брата, како савест своју, што кад што проври са дна душе му, умирује својом опачином. Међу тим врхунац своје вештине изнео нам је г. Суботић при крају своје улоге, онде, где се најчешће доми бродовље глумачке вештине о горостасно стење пениковог занаса. Баш то најопасније и најтеже место, представио нам је са највећом жестином и живошћу, са највећом вештином, те је овом приликом, више него игда, показао, да се и на овако маленим позорицима заиста може вештина глумачка у пуном значају њеном неговати. Цело кретање му било је скроз промишљено и одмерено; бол и страх, муке са својих злочина, изнео нам је тако живо и јасно, да нисмо чисто ни помишљали, да је то само приказивање. Г. Суботићу препоручили бисмо само мало мање грчевитог трзања.

Вредан му је сунарик у тој сцени био г. Лукић у улози старог Данила, те нам је тако та цела сцена изнесена у оној мери и са онаким жаром, као што и треба да је.

Но већ напред рекосмо, да, што смо више уживали, тим смо и јаче мање опажали. Поред Суботићевог Фрање јако се губио и тавнио Зорићев Максимилијан Мор. То је и-

стина оболео и изнемогао старац, али баш с тога се мора на њему огледати бол за тако љубљеним дететом Карлом, тим живље се мора преставити борба душевна, кад сина од себе одбија. Исто је тако слабо изведена сцена где Фрања пребацује злочин.

Да је Фрања био лошији тим би мање осетили и код старог Мора монотонију.

Али још смо мање били задовољни са Карлом госп. Недељковића. Карло би управо требао да је носилац целог комада, у њему је требало овог вечера тражити највише живости и вештине. Тек кад се вештачки та улога изнесе, онда тек добија праву важност и њен противник — Фрања. Али г. Недељковић је био целог вечера слаб, што се особито видело у сцени, где се растаје с Амалијом у очевом двору, и при крају самога комада. Ту особито нисмо приметили велика бола ни борбе на њему, па ни онда, где сам себе побеђује, где убија Амалију и своју дружину распушта. Исто је тако слабо му пошло за руком нацртати Карла у оној прилици, где калуђер дружину хоће да му распршти, а сцена где истом калуђеру показује прстење, учинио је г. Рашић, као калуђер, много више комичном, него што је пошло за руком г. Недељковићу да је учини озбиљном и важном. Та у тој сцени морао је спасти своју част и изаћи нам као јунак, што се бори више за правду и да народу олакша, него што му је стало до илена и грабежа. Игра г. Недељковића много би добила, кад би у опште у њој било мање стереотипног кретања са рукама, мало мање уздицаја и плачног говора. То јунацима, као што их он обично приказује, слабо доликује.

Г. Вожовићу бисмо имали да приметимо, да Спигелберг није био јунак, него подла утвора, и да му за то и не приличи онако понашање; а и г. Марковић је сувише напрезао своја плућа без нужде.

Госпођа Сајевећка је у улози Амалије, као и увек, била на свом месту. Особито јој је добро испала за руком сцена где позна Карла, и при крају комада где тражи смрт.

Г. Добриновић је био прилично добар Херман, а и гђа Ј. Маринковићка као Козински била је прилична. Посета је била врло слаба, а комад је добро примљен у свима сценама, што су их г. Суботић, г. Лукић и гђа Сајевећка изводили, а то је и публика особито првом и тапшањем засведочавала.

Н.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

50. ПРЕДСТАВА.

У П. ПРЕТПЛАТИ 6.

У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕОНИК 1. АПРИЛА 1874.

ПРВИ ПУТ:

Г Р А Б А Н Ц И Ј А Ш И.

Шаљива игра у 4 чина, с предигром и песмама, написао Илија Обругић Сремац, за позорницу удесио А. Хаџић, песме по напевима нишчевим за зборове удесио Ф. Петрик, музика од Алфонса Цибулее.

(Ова је шаљива игра добила од „Матице Српске“ расписану награду од 200 ф. из фонда накиног.)

В Р З И Н О К О Л О.

Предигра у 1. чину, с певањем.

О С О Б Е:

Србијанка	Д. Ружића.	Четврти ђак	Сајевић.
Далматинка	Л. Хаџићева.	Пети "	Рашић.
Хрватица	Ј. Сајевићка.	Шести "	Ружић.
Сремица	Ј. Поповићева.	Седми "	* * *
Вачванка	Б. Хаџићева.	Осми "	* * *
Банаћанка	Љ. Зорићева.	Девети "	* * *
Први ђак	Марковић.	Десети "	* * *
Други "	Лукић.	Једанаести ђак	* * *
Трећи "	Добриновић.	Дванаести "	* * *

Г Р А Б А Н Ц И Ј А Ш И.

Шаљива игра у 4 чина, с песмама.

О С О Б Е:

Тоша, прави грабанџијаш	Ружић.	Јелка, пасторка живанова и посестрима христина	Ј. Сајевићка.
Јеврем, лажни "	Сајевић.	Ешгут сеоски	* * *
Миша	Љ. Зорићева.	Петар, тошин отац, карловчанин	Зорић.
Ђира	Б. Хаџићева.	Анка, тетка тошина	Ј. Маринковићка.
Миланко	Добриновић.	Рада, јевремов отац, београђанин	Пешић.
Радоје	Марковић.	Слушкиња у кући петровој.	Д. Ружићка.
Нића	Недељковић.	Вандровац, шваба	Рашић.
Тривун	Петровић.	Баба Тода	Ј. Поповићева.
Живан	Суботић.	Прва жена	М. Недељковићка.
Јоја	Рашић.	Друга жена	Ј. Маринковићка.
Брња	Пешић.		
Моја, кнез сеоски	Лукић.		
Христа, његова кћи	Л. Хаџићева.		

Збива се: прва три чина близу Шида у сремском селу и около њега, а четврти у Карловцима г. 1814.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 И ПО САХАТА.